Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto . . . $6.00
Za pol leta $3.00
Za New York celo leto . $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3—3878 | Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1870 | TELEFON: CHelsea 3—3878

NO. 9. — ŠTEV. 9. | NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 11, 1934. — ČETRTEK, 11. JANUARJA 1934 | VOLUME XLII. — LETNIK XLII.

JOHNSON NAPOVEDUJE 32-URNI DELOVNI TEDEN

V KRATKEM ČASU SE BO VRŠILA KONFERENCA ONIH INDUSTRIJ, KI POSLUJEJO POD PRAVILNIKI

Ako se bo trgovina še vbodoče tako boljšala, bodo že drugi mesec uveljavljene odredbe glede krajšega delovnega časa. — Na konferenci, ki se bo vršila 15. februarja, bo zastopanih nad dvesto industrij. — Farmerji v okolici Chicaga ustavljajo vlake. — Znižanje plač vladnim uslužbencem.

WASHINGTON, D. C., 10. januarja. — General Johnson, administrator NRA, je danes izjavil, da se razmere od dne do dne boljšajo in da je opažati v ameriškem gospodarstvu znaten napredek. Ako se bodo tudi zanaprej boljšale v istem razmerju, bo najbrž že prihodnji mesec skrajšan delovni čas.

Sedaj je skoro po vseh industrijah uveden 40-urni delovni teden, toda po Johnsonovem mnenju je to dosti preveč.

Za 30-urni delovni teden se sicer ni zavzel, iz njegovih namigavanj je pa razvidno, da se bo v ugodnem trenutku zavzel za 32-urni delovni teden.

Svoj najnovejši načrt bo predložil zastopnikom 200 industrij, ki poslujejo pod pravilniki.

Ta važna konferenca se bo sestala dne 15. feb.

Pri tej priliki bo vlada najbrže tudi določila cene raznim produktom, ker prihajajo od raznih strani pritožbe, da nekateri industrijalci oziroma gospodarji ne drže določb pravilnikov.

Administracija bo vsled tega odločno nastopila in uveljavila par radikalnih odredb.

Po Johnsonovem mnenju, bo veliko število oseb, ki so zaposlene sedaj pri raznih vladnih zasilnih delih, dobilo zopet delo pri privatnikih.

Najkasneje do meseca maja bodo izčrpani vsi skladi, ki jih ima na razpolago administracija za javna dela.

Vse delavce, ki bodo na ta način izgubili delo, bo morala absorbirati privatna industrija.

Urad za pritožbe NRA je naznanil, da je bilo odvzeto znamenje višnjevega orla šestim prodajalnam klobukov v Charlotte, N. C., ter neki restavraciji v Wentworth, Wis.

Gospodarji so prekršili določbe glede plač in delovnega časa.

General Johnson je imenoval W. Averella Harrimana pomožnim administratorjem za težko industrijo. Postal je naslednik Molcalma Muira, ki je odstopil.

Plače delavcev, zaposlenih v industriji svile, so narasle za 32 odstotkov, plače tkalcev pa za 22 odstotkov.

CHICAGO, Ill., 10. januarja. — Farmerji so prisilili vlakovodjo, da je odpeljal vlak, ki je vozil mleko v Chicago, iz Mundelein, Ill. v Burlington, Wis.

Governer Henry Horner in zvezni sodnik John P. Barnes sta se posvetovala, kako bi bilo mogoče zavarovati dovoz mleka v mesto.

Pet piketov je zaplenilo aeroplan, ki je vozil mleko in ki se je moral zaradi pomanjkanja gasolina spustiti na tla v bližini Chicaga. Letalec je pobegnil in je aeroplan z mlekom pustil farmerjem.

WASHINGTON, D. C., 10. januarja. — Predsednik Roosevelt je podpisal odredbo, po kateri so plače vladnih uslužbencev za nadaljnih šest mesecev znižane za 15 odstotkov.

OGLAŠUJTE V "GLAS NARODA"

Požigalec Van der Lubbe je moral umreti

OBSOJENEC JE BIL DO ZADNJEGA TRENUTKA ČISTO BREZBRIŽEN

LEIPZIG, Nemčija, 10. januarja. — Danes je gilotina odsekala glavo 24letnemu holandskemu zidarju Marinusu van der Lubbe, ki je bil obsojen na smrt, ker je zažgal poslopje rajhstaga. Van der Lubbe je svoj zločin sicer priznal, odločno se je pa branil izdati svoje sokrivce.

Smrtna obsodba je bila izrečena dne 23. decembra. Njegovi štirje soobtoženci, nemški komunistični voditelj Ernst Torgler in trije Bolgari, so bili oproščeni. Medtem je holandska vlada storila vse, da bi bila smrtna kazen izpremenjena v dosmrtno ječo, toda vsa prizadevanja so bila zaman.

Kazenilniški ravnatelj je sporočil sinoči obsojencu, da bo moral naslednjega dne umreti. Van der Lubbe ni niti z očesom trenil. Tudi nobene zadnje želje ni imel.

Na dvorišču kazenilnice so postavili gilotino.

Davi ob četrt na osem je naznanil zvonec v kaznilnici zunanjemu svetu, da bo moral zločinec z življenjem plačati svoj zločin.

Poleg predsednika senata, državnega pravdnika, rablja in zdravnikov je bilo navzočih na dvorišču tudi dvanajst prič.

Ko so Lubbeja vprašali, če ima če kaj na srcu, je odkimal.

Nato je rekel državni pravdnik:

— S tem vas izročam rablju.

Lubbe je pokleknil ter položil glavo v vzdolbino. Rablj je pritisnil na gumb, ostrina je padla, in požigalčeva glava je zletela v košaro, napolnjeno z žaganjem.

— Pravici je zadoščeno — je izjavil rablj.

Pristopil je zdravnik in konštatiral smrt, dvanajst prič je pa podpisalo listino, da je bila smrtna obsodba izvršena.

TRGOVINA MED SOVJ. RUSIJO IN ZDR. DRŽAVAMI

Rusija bo kupila v Združenih državah veliko množino blaga. — Preko Sibirije bo zgradila železnico.

Washington, D. C., 10 januarja. Združene države bodo v veliki meri udeležene pri drugem velikanskem ruskem načrtu za prihodnjih pet let. Rusija bo po tem načrtu izdala bilijone dolarjev za industrijalizacijo sovjetske Unije, za železnice in ceste. Pri nabavi potrebnega materijala bodo imele Združene države delež, ki je odvisen od ponudbenih pogojev.

Samo za železnice in ceste je v prihodnji petletki določenih 13 bilijonov dolarjev. Polovica te vsote bo porabljena samo za železnice.

Rusija namerava zgraditi 7000 milj novih železnic. Okoli 6000 milj obstoječih enotirnih železnic bo premenjenih v dvotirne železnice. 3000 milj železnic bo elektrificiranih. Po vseh železnicah bodo položene močnejše tračnice, težje lokomotive in močnejši železniški vozovi.

Rusija je imela do sedaj 50,000 milj železnic v primeri s 250,000 milijonov v Združenih državah.

Značilno je, da je večji del izdatkov v drugi petletki namenjen za razvoj Sibirije. Preko Sibirije bo zgrajena nova dvotirna železnica severno od sedanje železnice, ki bo tudi vsa prenovljena. Nova železnica bo zgrajena iz Arhangelska do Ohotskega morja.

V Sibiriji, ki je večja kot Združene države, namerava sovjetska vlada naseliti Ruse iz evropske Rusije. Zgrajenih bo veliko število tovarn za traktorje in stroje. V važnejših mestih bodo postavljene vojaške garnizije.

Japonska je leta 1905 premagala Rusijo, ker je morala vse vojaške potrebščine dobivati iz evropske Rusije po edini enotirni transsibirski železnici. Sovjetska vlada namerava Sibirijo razviti na isti način kot so Združene države svoj zapad. Sibirijo smatrajo sovjeti za najvažnejši del narodne obrambe.

Vse to bo veljalo mnogo bilijonov dolarjev in Rusija bo morala kupiti velikansko množino strojev in drugega materijala.

URUGVAJ SE UPIRA LIGI

Montevideo, Urugvaj, 10. jan. Ker Ligina komisija ni mogla nauraviti miru med Bolivijo in Paragvajem in se je preselila v Buenos Aires, je urugvajska vlada zagrozila, da bo izstopila iz Lige narodov.

GRAU HOČE ODSTOPITI

Havana, Kuba, 10. januarja. — Urugvajski poslanik Benjamin Fernandez de Medina, ki je izdelal načrt za politični mir na Kubi, je naznanil, da je predsednik Ramon Grau San Martin pripravljen izročiti vlado vsakemu, ki bo imel več moralne pomoči kot on.

Medina pravi, da je Grau v tem smislu odgovoril voditelju narodne stranke Carlosu Mendieta, ki je predsednika vprašal, kaj misli o pogojih v Medinivem načrtu.

Po Medinovem načrtu bi Grau odstopil okoli 24. februarja.

RAZOROŽITVENA KONFERENCA BO ODGODENA

Razorožitvena konferenca bo najbrže odgodena. — Najprej se bodo države med seboj pogajale.

Ženeva, Švica, 10. januarja. — V Liginih krogih prevladuje mnenje, da bo razorožitvena konferenca, ki se ima sestati 21. januarja, najbrže odgodena, da se bodo mogla nadaljevati pogajanja med posameznimi državami.

Uradniki Lige mislijo, da so dosedanja pogajanja dosegla že več uspehov. Nemčija se ne bo vrnila na razorožitveno konferenco, dokler niso izpolnjene njene zahteve.

Predsednik razorožitvene konference Arthur Henderson, čehoslovaški zunanji minister dr. Edward Beneš in generalni tajnik Lige Joseph A. M. C. Avenol se bodo prihodnji teden sestali v Ženevi in bodo odločili, če bi bilo na mestu, da se v času pogajanj med posameznimi državami razorožitvena konferenca zopet prične.

SVINJSKO MESO ZA ŽGANJE

Washington, D. C., 9. januarja. Združene države so se sporazumele z Anglijo, da bo Anglija kupila v Ameriki poleg dosedanjih naročil za $1,000,000 svinjskega mesa, zato pa so Združene dovolile, da more Anglija izvoziti v Ameriko mesto 607,000 galon 1,214,000 galon žganja.

TURŠKA PETLETKA

Ankara, Turčija, 10. januarja. Državna banka bo dala potrebni denar za državne tovarne, ki bodo v prvi vrsti izdelovale jeklo, steklenice, ure, celulozo in kemikalije. Z ruskim posojilom v znesku $8,000,000 bo Turčija kupila potrebne stroje za tovarne.

Podlago za ta razvoj je položil predsednik Mustafa Kemal, ki je v prvi vrsti pripomogel k splošnemu napredku Turčije. V desetih letih njegove vlade je bilo zgrajenih 1374 milj železnic, s pomočjo katerih so bili odkriti zakladi Anatolije. Ustanovljenih je bilo 42 turških bank in več tehničnih šol. V Rusijo je bilo poslanih več mladih mož, da so se izvežbali v porabi strojev. V desetih letih, odkar je bilo strmoglavljeno osmansko cesarstvo, se je število tovarn povišalo od 140 na 2317. Izdelovanje sukna se je v tem času potrojilo. Turčija ne uvaža več svile in žita zmelje dovolj za domače prebivalstvo, medtem ki je pred desetimi leti morala vsako leto v inozemstvu kupiti 55 milijonov ton moke.

USMRČENJE KRALJEVIH ZAROTNIKOV

Kabul, Afganistan, 10. jan. — Usmrčenih je bilo 14 oseb, ker so bile zapletene v zaroto proti kralju Nadir šahu, ki je bil umorjen v novembru. Med usmrčenimi so tudi oče in 2 strica dijaka Abdul Kaliq-a, ki je ustrelil kralja, trije Kaliqovi nečaki in Gulam Nabi, ki je bil ravnatelj šole, katero je obiskoval morilec. Kaliq je bil usmrčen že v decembru.

DRŽAVE OB BALTIKU PROTI FAŠIZMU

Rusija želi skleniti pogodbe z baltiškimi državami. — Sovjeti se boje razširjenja nemškega fašizma.

Berlin, Nemčija, 10. januarja. Navzlic zanikanju iz Varšave in Moskve smatrajo diplomati poročilo za resnično, da sta Rusija in Poljska stavili štirim baltiškim državam — Finski, Estoniji, Litvinski in Letski — ponudbo, da jim jamčita njihovo varnost proti nemškemu prodiranju proti vzhodu.

V zvezi s tem pravi neko poročilo iz Estonije:

— Estonska vlada je bila naprošena, da pojasni svoje stališče glede morebitne poljsko-ruske pogodbe, ki bi jamčila nevtralnost baltiških držav. Estonska vlada je načelno pristala v to pogodbo, toda je obenem izrazila željo, da se nameravana pogodba razširi tudi na druge države. Estonska ni dala natančnega odgovora na to vprašanje.

Berlinski uradni krogi verjamejo temu poročilu, da Poljska in Rusija nameravata skleniti tako pogodbo.

Iz zanesljivih virov je znano, da je finska vlada odklonila to ponudbo s pripombo, da že obstoji nenapadalna pogodba med Rusijo in Finsko. Litvinska je naklonjena tej ponudbi Letska pa je hladna.

Da se Rusija boji nemškega prodiranja proti vzhodu, je jasno iz govora zunanjega komisarja Maksima Litvinova, ki je pred osrednjim izvrševalnim odborom v Moskvi omenil, da je dr. Rosenberg izjavil, da potrebuje Nemčija več ozemlja, vsled česar je treba naseliti Nemce v redko naseljenih krajih vzhodne Evrope. Poleg tega je tudi Nemčija ponudila Poljski, da jamči za varnost njenih meja, ako ji dovoli proste roke v baltiških pokrajinah.

Riga, Letska, 10. januarja. — Policija je aretirala voditelje letskih nazijcev v soglasju z vladno odredbo, da je treba zatreti nazijske organizacije v Letski. Aretiranih je bilo tudi več baltiških Nemcev pod obdolžbo vohunstva v prid narodnim socijalistom.

NOVA ZAROTA NA ŠPANSKEM

Madrid, Španska, 10. januarja. Neko poročilo pravi, da nameravajo anarhisti in sindikalisti dvigniti novo vstajo proti španski vladi.

PRIDELEK ŽITA V RUSIJI

Moskva, Rusija, 9. januarja. — Pridelek žita v letu 1933 je bil v Rusiji največji, bodisi pod carsko ali pa sovjetsko vlado. Lanski pridelek je bil za 12 odstotkov večji kot leta 1912 in za 32 odstotkov večji kot leta 1932.

Skupni pridelek žita je znašal 898,000,000 stotov in samo pšenice je bilo 277,300,000 stotov.

"Izvestja" pravijo, da je bilo lansko leto za poljedelstvo zelo ugodno, da pa so k obilnemu pridelku v veliki meri pripomogli traktorji in drugo moderno poljedeljsko orodje.

POLOŽAJ NA KITAJSKEM

Uporni politiki so pobegnili. — Samo general Tsai vodi obrambo. — Uporniki imajo velike izgube.

Hongkong, Kitajska, 10. jan. — Uporniki so v bojih z vladno armado, ki prodira proti Fučovu, doživeli velike izgube. General Čang Kaj-šek naznanja iz svojega glavnega stana, da je njegova armada oddaljena od Fučova samo še 25 milj ter da je pripravljena na odločilni napad na upornike. Vladna armada je zasedla Šujkov, toda uporniki se trdno drže v Kutienu. Glavno mesto Fučov je skoro obkoljeno.

Voditelji upornikov, med njimi tudi načelnik zunanjega urada Eugen Čen, so se umaknili na varno v Čangčov, 150 milj južnozapadno od Fučova. Telefonska in brzojavna zveza s Fučovom je pretrgana.

Na otoke v reki Min se je izselilo mnogo tujcev, med njimi tudi 144 Amerikancev. Ameriški rušilec "Fulton" je zasidran v pristanišču v Fučovu. Zunanji urad kitajske vlade v Nankingu pravi, da je obvestil inozemske vlade, da je storil svojo dolžnost in posvaril vse tujce, da naj zapuste Fučov in da kitajska vlada ne bo odgovorna, ako se kdo ni ravnal po tem svarilu in bo trpel kako škodo.

Poročila, ki prihajajo v Nanking, naznanjajo, da so voditelji upornikov pobegnili iz Fučova. V mestu je ostal samo general Tsaj, kateremu je pripadla naloga, da brani Fučov.

OGRSKI DIJAKI ŠTRAJKAJO

Budimpešta, Ogrska, 10. jan. — Na Ogrskem je nastal protosemitski dijaški štrajk. Dijaška društva so pozvala vse krščanske dijake, da se naj ne vpišejo na vseučiliščih za novi semester, ker se bo štrajk nadaljevil toliko časa, dokler vlada ne izključi vseh židovskih dijakov iz vseučilišč.

Do izgredov do sedaj še ni prišlo, toda policija je za vsak slučaj pripravljena. Zadnje mesece je bilo na ogrskih vseučiliščih mnogo spopadov med krščanskimi in židovskimi dijaki.

PARAGVAJCI NAPREDUJEJO

Asuncion, Paragvaj, 10. jan. — Obrambni minister je naznanil, da so Paragvajci zavzeli utrdbo Camacho. To je že šesta utrdba v Gran Chao, ki so jo Bolivijci izpraznili in Paragvajci zasedli. Poročilo tudi pravi, da bolivijski aeroplani letajo nad utrdbo Munoz.

DIVJA PANIKA V MESTU KYOTO

Na stopnicah, ki vodijo na železniško postajo, je bilo 76 ljudi do smrti pohojenih. — 46 jih je ranjenih.

Kyoto, Japonska, 9. januarja. V veliki paniki, ki je nastala na stopnicah, ki vodijo na železniško postajo, je bilo do smrti pohojenih 76 oseb in 46 ranjenih.

Okoli 10,0000 ljudi se je zbralo na postaji, ko se je odpeljalo 750 mornariških rekrutov v mornariško službo v Kure. Največja zmešnjava je bila na hodniku, ki pelje čez železniški tir in od koder je mnogo ljudi poskakalo čez ograjo.

Kot navadno ob takih prilikah, so prišla razna mladinska društva z zastavami, da se poslove od svojih prijateljev pred odhodom k mornarici. Med množico je bilo primeroma le malo žensk, vendar pa jih je med mrtvimi kakih 30.

Kaj je bilo vzrok te panike, dosedanja preiskava še ni mogla dognati.

VELIKANSKI ČEVLJI

St. Louis, Mo., 10. januarja. — Robert Wadkow, ki je star 15 let in je visok 7 čevljev in 10 palcev ter tehta 360 funtov, nosi čevlje št. 35, medtem ko nosi normalno doraščen mož št. 9 ali 10.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto velja za Ameriko in Kanado	$6.00	Za New York za celo leto	$7.00
Za pol leta	$3.00	Za pol leta	$3.50
Za četrt leta	$1.50	Za inozemstvo za celo leto	$7.00
		Za pol leta	$3.50

Subscription Yearly $6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovolj pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3—3878

RUSIJA IN ZDRUŽENE DRŽAVE

V Ameriko je dospel sovjetski poslanik Trojanovski, in s tem so zopet ustvarjene diplomatske zveze med dvema največjima republikama sveta.

Dosti vode je steklo v morje, predno je bil ta sporazum dosežen med kapitalistično Ameriko in komunistično Rusijo.

Prva leta svojega obstanka se je bila Sovjetska Unija obdala z nekakim kitajskim zidom. Prvi, ki je ta zid prebil, je bil Lloyd George. Meseca marca 1921 je bila namreč sklenjena sovjetsko-angleška pogodba. Angliji je sledila Nemčija, za njo pa v kratkih presledkih druge države. Le Belgija, Švica in Holandska še niso priznale Sovjetske Unije.

Leta 1928 je podpisala Sovjetska Unija Kelloggovo pogodbo, dočim je lansko poletje sovjetski komisar za zunanje zadeve sklenil v imenu Rusije celo vrsto pogodb o nenapadanju.

Sovjetska Unija zasleduje mirovno politiko, in zato je povzročil precejšnje presenečenje članek, ki so ga pred kratkim objavila moskovska "Izvestja". Karl Radek, ki ga smatrajo za oficijelnega glasnika sovjetske vlade, pravi v članku: —

— Za slučaj, da bi Sovjetsko Unijo napadla kaka imperijalistična država, bi skušali stopiti Rusi v zvezi s kako drugo velesilo, da bi odbili napad.

Temu dostavlja Radek, da bi Sovjetska Unija ne prevzela nobene odgovornosti za svojega imperijalističnega zaveznika in bi mu ne pomagala pri vresničenju njegovih imperialističnih načrtov.

Ali je s tem mišljena možnost zveze med Rusijo in Združenimi državami za slučaj japonskega napada.

Dvomljivo je, nazadnje je pa mogoče, da se bo obnovitev diplomatskih odnošajev med obema republikama izobličila v formalno zvezo, čije ost bo naperjena proti Japonski.

ZAKLAD ZA BERAČICE.

V Romuniji zamenjujejo tačas bankovce po 1000 lejev za nove. Pred dnevi se je oglasila v poslopju bukareške Narodne banke prosjakinja iz Černovic. Izjavila je, da bi rada zamenjala šop bankovcev. Vratar je ni hotel pustiti v hišo, ker je menil, da bo tam nadlegovala ljudi. Ko si je beračica izsilila vstop v poslovne prostore, so ljudje strmeli. Razvila je svoje prihranke v znesku 170.000 lejev. Zaklad je naberačila.

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO TOČNO IN ZANESLJIVO PO DNEVNEM KURZU

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Za $ 2.70	Din. 100	Za $ 9.00	Lir 100
" $ 4.95	Din. 200	" $ 17.50	Lir 200
" $ 7.20	Din. 300	" $ 42.75	Lir 500
" $11.65	Din. 500	" $ 85.25	Lir 1000
" $22.75	Din. 1000	" $170.00	Lir 2000

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMEMBI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali lirah dovoljujemo še bolje pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Za izplačilo $5.00 morate poslati ..... $ 5.75
" " $10.00 " " $10.55
" " $15.00 " " ..... $16.—
" " $20.00 " " ..... $21.—
" " $40.00 " " $41.25
" " $50.00 " " $51.50

Prejemnik dobi v starem kraju izplačilo v dolarjih.
Vsina nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino $1.—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
"Glas Naroda"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

"GLAS NARODA" zopet pošiljamo v domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. Naročnina za stari kraj stane $7. V Italijo lista ne pošiljamo.

ITALIJA IN JUŽNI SLOVANI

Znani italijanski državnik, bivši zunanji minister grof Sforza je v "Manchester Guardianu" objavil k zbližanju med Jugoslavijo Bolgarijo naslednji komentar:

Balkan je bil pravkar pozorišče dogodkov, ki jih lahko smatramo za glasnike najlepše bodočnosti tega polotoka. V mislih imam službeni poset bolgarskega carja Borisa v Beogradu, kjer ni še nikdar doslej bil in kjer so ga sprejeli navzlic težkim sporom, ki so doslej ločili oba naroda, na najprisrčnejši, da celo veličasten način.

Ko sem bil še na čelu italijanskega zunanjega urada, sem vedno zatrjeval, da bi zveza vseh južnih Slovanov — pri tem mislim tudi na Bolgare, ki so ravno tako južni Slovani kakor Srbi, Hrvati in Slovenci — močno koristila miru Evrope, pripomogla k razvitku Balkana, poleg tega bi pa tudi izredno koristila Italiji, ker bi v več ali manj elastični južnoslovanski zvezi izgubile stare razprtije za Jadran svojo umetno vrednost. Povrh tega bi pa združeni južni Slovani postali bogatejši narod in industrijska Italija potrebuje bogatih sosedov.

Prvi politik in državnik med Bolgari, ki je resno zagovarjal politiko zbližanja vseh južnih Slovanov, je bil Stambolijski. Leta 1915, onega dne, ko so avstrijske čete vdrle v srbsko ozemlje, se je dvignil v bolgarskem Sobranju in zaklical: "Želim, da naši srbski bratje zmagajo!" Večina ga je obsula s psovkami: "Izdajalec, ti Srb!" Mirno je odvrnil Stambolijski: "Nisem niti Srb, niti Bolgar, temveč Jugoslovan".

Sedaj, ko je Ferdinandov sin pokazal, da razumeva nujno potrebno obeh držav, da zakopljeta bojno sekiro in ustvarita ozračje prisrčnih odnošajev, naj navedem besede Stamolijskega, ki mi jih je izrekel nekaj mesecev pred svojo tragično smrtjo. Govoril sem mu o potrebi srbsko-bolgarskega zbližanja za Balkan, Evropo in Italijo. Začuden je vzkliknil: "Vi ste prvi Italijan, ki ga ne straši misel južnoslovanske zveze".

Gospod Mussolini ni nadaljeval moje politike. Taktika fašistične vlade se je počasi povrnila k starim obrabljenim geslom o "naši Dalmaciji" in "našem morju". Fašizem živi v prepričanju, da bo Bolgarija ravno tako kot Madžarska ostala večen sovražnik Beograda in na tej enostavni dogmi gradi svojo politiko v Srednji Evropi in na Balkanu. Tako je Italija prevzela staro in osovraženo politiko cesarskega Dunaja, ki je obstojala v tem, da je na Balkanu vzbujala in podpirala umetne spore in sovraštva.

Če bodo prizadevanja jugoslovanskih in bolgarskih državnikov rodila uspeh, bodo posledice za Evropo neprecenljive. Vse Hitlerjeve sanje, obuditi nekdanji "Drang nach Osten", se bodo izjalovile že v zarodku, ravno tako pa tudi načrti italijanskega fašizma, ribariti na Balkanu s pomočjo izrabljanja fevdalne Madžarske".

Iz Slovenije.

Nova grobova.

V Ljubljani je umrl Fran Prelovec, sodni nadoficijal. Poleg skladačja Zorka Prelovca žaluje za očetom še pet sinov in hčerka. Pokojni se je zlasti udejstvoval v idrijskem javnem življenju in je bil med ondotnimi rojaki silno priljubljen. Da bi zadovoljen preživel jesen življenja, se je nedavno preselil iz Idrije v Jugoslavijo. Žal, da je tako kratko bilo njegovo življenje.

— Nadalje je umrl v Ljubljani davčni nadupravitelj Ivo Lavrič.

Pod oknom izvoljenke si je vzel življenje.

Posestnikov sin 21-letni Pernek Jakob iz Rabelčjeve vasi pri Ptuju se je napotil na obisk k svoji ljubici, ki služi v Mestnem vrhu za deklo. Pernek je imel z dekletem ljubavno razmerje, ki ni ostalo brez posledic. Kritičnega večera mu mladenka ni hotela odpreti okna, čeprav jo je prosil. Ko so domači zjutraj zgodaj vstali, so prestrašeni opazili viseti na križu okna nesrečnega mladeniča. Fant je bil kritičnega dne dopoldne še v Ptuju, kjer je obiskal tudi svojega botra, kateremu je še prav vesel voščil novo leto. Na fantu ni bilo opaziti kake potrtosti.

Lampreht — trdovraten grešnik.

Hudo nevarni vlomilec Jakob Lampreht iz Poljan, ki je pobegnil pred dvema mesecema iz kaznilnice v Mariboru, sedi zaenkrat še v policijkih zaporih. Zaslišujejo ga skoro sleherni dan, vendar je Lampreht povsem zakrknjen in nikakor noče priznati svojih številnih zločnov. Izdaja pa ga njegova beležnica, v kateri ima zaznamovana razna imena žensk in moških iz Ljubljane in iz Hrvatske, zlasti iz Karlovca in iz Zagreba.

Policija se je zdaj obrnila na druga oblastva, da bodo te osebe zaslišane. Varnostna oblastva pričakujejo, da pridejo baš potom zaslišanj do zanimivih in tehtnih rezultatov. Brez dvoma je namreč, da ima Lampreht s svojimi pajdaši, katerih imen noče izdati, na duši celo vrsto zločinov, ki zaenkrt še niso pojasnjeni. Lampreht se je družil z znanim vlomilcem Betonom, ki ga je žandarmerijska patrulja v bližini Kamnika nedavno izsledila in ga bežečega smrtno nevarno ranila. Beton je poškodovan podlegel in tudi ni izpovedal svojih grehov.

Lampreht nastopa nasproti uradniku, ki ga zaslišuje, upravgrozeče in skuša operirati s svojim drznim pogledom. Oči sploh ne umakne in ostaja, čim začuti past, trdovratno molčeč in odporen. Policija je dognala, da ima Lampreht v neki gostilni w Medvodah skrit večji kovčeg. 29. decembra so kovčeg zaplenili in ga prinesli v Ljubljano. V njem so našli 25 gramofonskih plošč, kopijo neke Tizianove slike na platnu, rjavo obleko, star nahrbtnik, gumijaste škornje, britev in več raznih premetov.

Pretep z usodnim koncem.

Že nekaj nedelj sem so prihajali fantje iz Šenkovca onkraj Sotla v Dobovo, z namenom, da bi se tepli. V dveh gostilnah so preprečili poboje s tem, da niso nikomur več postregli s pijačo. Na Štefanovo pa so si izbrali gostilno pri Kramarju. Čakali so seveda noči, ko nepoklicani ne morejo vsega videti. Ko je nastopila noč in je bilo tudi razpoloženje pravo, se je našla prilika za ureditev računov.

Kakor že običajno je prišlo med domačimi in tujimi do spopada pred gostilno. Gospodarji je nož, katerega posledice bo čutilo več fantov Neki Šikoranja iz Jarkov pa je dobil z lopato po glavi tako močan udarec, da se je zrušil nezavesten na tla. S tem je bil sirov pretep zaključen, toda pretepaških zmagovalcev ni bilo na izpregled, ker nihče ne bi rad nosil nerodnih posledic.

Pobitega so odnesli v gostilno, odtam pa v bolnišnico, kjer so ugotovili, da je silni udarec razbil fantu lobanjo. Nesrečnik se ni več zavedel in je že drugo noč umrl. Preiskava o sirovem pretepu je v teku.

Stroga obsodba zaradi padarstva.

Nande Pernozar, upokojeni železniški strojevodja, pristojen v Ljubljano, je zaslovel po vsej Notranjski kot v Cerknici in tja se zatekajo ljudje z mnogimi steklenicami, da jim napravi zdravila za bolnike in da jim da dobre nasvete. Ne zahteva plačila, ker hoče biti dobrotnik ljudstva, toda ne brani se kovačev, če mu jih kdo stisne pod roko. Permozer pa se je zadnja leta po vojni specializiral zlasti na odpravo telesnega plodu. Zaradi tega je bil pred ljubljanskim okrožnim sodiščem že večkrat obsojen. Dvema Prezidankama je odpravil telesnaploda na ta način, da je najprej izvršilo malo operacijo, nato pa jima je dal neko belo tekočino, da jo zaužijeta. Za operacijo sta mu plačali po 60 Din. Sodna oblastva že Permozerja že dolgo nameravala spraviti v zapor toda ni se jim posrečilo, ker je Permozer pretkan mož. Kadar je zagledal, da so prihajali orožniki do njegovega doma, se je hitro vlegel v posteljo in začel stokati, da ima bude bolečin v členkih. Kazal jim je tudi neko zdravniško izpričevalo Naposled se je vendarle posrečilo, da so se cerkniškega padarja spravili v ljubljanske zapore. Pred malim kazenskim senatom se je zagovarjal zaradi zločina odprave plodu. Razprava je bila tajna, a sodba javno razglašena. Premozer je bil obsojen na sedem mesecev strogega zapora, njegovi pacientki, pa pogojno na 1 mesec.

Naši v Ameriki

ROJAKE PROSIMO, NAJ NAM NAKRATKO N A DOPISNICI SPOROČE SLOVENSKE NOVICE IZ NASELBINE.

V St. Alexis bolnici v Clevelandu je po dvatedenski mučni bolezni preminula Jennie Prazrojena Štrukelj, stara 48 let. Doma je bila iz fare Ig pri Ljubljani. V Ameriki je bivala 32 let

— Preteklo soboto zvečer se je v Gordon parku, na Lake Shore bulevardu v Clevelandu pripetila silna nesreča, ko je neki avto zadel v avto nasproti vozečega nadebudnega slovenskega mladeniča Stanlye Lourina. Stanley, 22 let star, je dobil take poškodbe v koliziji, da je kmalu potem v bolnici umrl. V avtomobilu so bile štiri osebe, dva fanta in dve dekleti. Vozili so mimo po svoji strani, ko je pridivjal od nasprotne strani avto, ki je zadel avtomobil Stanleya z vso silo. Stanleya je vrglo iz avtomobila in je tako krvavel, da ni bilo misliti, da bi okreval. Vsaka pomoč je bila izključena.

Mladenič je sin družine Anton in Frances Lourin. Smrt Stanleya je silen udarec za očeta in mater, za brate in sestre.

ČEZ NOČ JE POSTALA RDEČELASKA

Med Milanom in Purixom se je zgodi čudež na mladi dami, ki ji bodo druge dame zavidale. Zvečer je odhajala iz trgovine 23-letna prodajalka Evelina Signorelli plavolasa, naslednjega dne je pa prišla v trgovino z lepimi rdečimi lasmi. Dekle je prišlo zvečer kakor ponavadi domov, in ker jo je čakalo doma še delo, je zakurila v pečici, ki ji pravijo Italijani "brassero". To so majhne patentne pečice, ki hitro segrejejo sobo. Naložila je v pečico oglja, potem je pa sedla k delu. Med delom je mislila na svojega dobrega šefa, potem je pa hotela leči k počitku. Pogasila je ogenj in postavila pečico v kot.

V pečici je pa vso noč tlel večji kos oglja in po sobi se je razširil plin tako, da so našli starši zjutraj hčerko napol zadušeno. Z umetnim dihanjem so jo obudili, a čakalo jih je še drugo presenečenje — hčerka je dobila čez noč krasne rdeče lase. Iz tlečega oglja se je razvil plin, ki je dekletu prebarval lase.

KAJ ZMORE VOLJA

Londonski listi poročajo o naravnost čudežnih produkcijah indskega učenjaka Sudarsana, ki se je tri ure produciral pred profesorji in dijaki univerze v Madrasu. Sudarsan, ki je znan kot človek neobičajne volje, je sijajno izpričal oblast duha nad gmoto s tem, da se dal najprej zakopati v zemljo. Čez nekaj časa so grob odprli in učenjak je "vstal od mrtvih".

Ko se je postavil na noge, je izpraznil čašo koncentrirane solne kisline, nato si je umil z isto raztopino roke in obraz, potem pa je pojedel za pridatek še prgišče razbitega stekla in poreijo oglja. Za sklep je še pustil, da je šel dvakrat čezenj parni valjar. Ko je bil to končano, je Sudarsan vstal sijoči oči z zemlje, stisnil vsakemu izmed svojih gledalcev roko v dokaz, da je prav tako cel in živ, kakor je bil pred to neobičajno produkcijo.

Nočni požar pri Gornji Radgoni.

Pomoči je nastal požar v podstrešju stanovanjske hiše Jožefa Korošca na Melcih pri Gornji Radgoni. Domače je prebudilo iz spanja močno prasketanje ognja, ki je ugonabljalo ostrešje. Na klic Koroščevih je prihitelo na kraj nesreče nekaj sosedov, ki so pomagali omejiti požar, da ni pogorela vsa stavba. Domneva se, da je ogenj nastal od dimnika na podstrešju, okrog katerega je bilo naloženih precej gorljivih predmetov.

ALI STE ZAVAROVANI

ZA SLUČAJ BOLEZNI, NEZGODE ALI SMRTI? AKO ŠE NISTE, TEDAJ VAM PRIPOROČAMO

JUGOSLOVANSKO KATOLIŠKO JEDNOTO V AMERIKI.

kot najboljše jugoslovansko bratsko zavarovalnico, ki plačuje

NAJBOLJ LIBERALNE PODPORE SVOJIM ČLANOM

Ima svoje podružnice skoro v vsaki slovenski naselbini v Ameriki. Posluje v 17. državah ameriške Unije. Premoženje nad $1,500,000.00. — Za ustanovitev novega društva zadostuje 8 odraslih oseb.

Vprašajte za pojasnila našega lokalnega tajnika ali pišite na:—

GLAVNI URAD J. S. K. J., ELY, MINNESOTA

pesmi in poezije

AKROPOLIS IN PIRAMIDE ..... .80
AZAZEL, trdo vez. ..... 1.—
BALADE IN ROMANCE, trda vez.... 1.25
BOB ZA MLADI ZOB, trda vez ..... .40
KRAGULJČKI (Utva) ..... .65
trdo vezano ..... .80
MOJE OBZORJE (Gangl) 1.25
NARCIS (Gruden), broširano ..... .30
PRIMORSKE PESMI, (Gruden), vez. .35
SLUTNJE (Albercht), broširano .30
POHORSKE POTI (Glaser), broš..... .30
STO UGANK (Oton Župančič) ..... .50
VIJOLICA (Pesmi za mladost) ..... .60
ZVONČKI. Zbirka pesmij za slovensko mladino.) Trdo vezano ..... .90
ZLATOROG, pravljice, trda vez ..... .60

Naročite jih lahko pri:

KNJIGARNI "GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Peter Zgaga

O GRAFTU IN ŽIDANIH RUTAH.

Nekateri domnevajo, da je graft ameriška iznajdba ter da ga v starem kraju niso poznali. No, sedaj se je tudi v domovinni razvil, in baje nekateri tamkajšnji graftarji v iznadljivosti visoko presegajo svoje tukajšnje stanovske tovariše.

Graft v gotovi obliki je bil znan že najmanj pred tridesetimi leti v mojem rojstnem kraju

Skozi Idrijo teče Idrijca, čije struga je sredi mesta nad sto metrov široka. Voda teče le ob eni strani in bi jo poleti lahko prebredel. Preko struge so bile postavljene "grablje" — štiri metre visoka ograja iz lesenih kolov, med katerimi je bilo za čevelj prostora. To je bila starodavna naprava za pridobivanje drv, kajti v idrijskih rudniških napravah so še v začetku tekočega stoletja kurili izključno le z drvi, oziroma s "špevtami", tako so namreč imenovali klaftro dolge kose lesa

Vse poletje so delali cesarski gozdarji v gozdovih ob Idrijci in spravljali drva k strugi reke, kjer so jih skladali v visoke skladnovnice. Visoko gori je bila zatvornica, ki je ob času povodnji, dva ali tri dni zadržala vso vodo. Ko so zatvornico odprli, je vsa sila vode vdrla v strugo, podirala skladovnice in nesla drva proti Idriji, kjer so se ustavila ob "grabljah".

Ob taki priliki je bila v Idriji povodenj. Drva so pri "grabljah" zajezila odtok in voda je stala v najnižjem delu mesta najmanj meter visoko.

V bližini "grabelj" je imel v cesarski hiši trgovino Jožef Klepetavec. Ko se je priselil v Idrijo s svojo čudovito lepo ženo, je prodajal cvirn, šivanke, trakove in ženske židane rute. To je bilo v začetku. Poznejša leta se je pečal izključno le z židanimi rutami.

Stvar je bila taka: Njegova lepa žena je bila ljubica vseh gospodov cesarskih uradnikov, od najvišjega do najnižjega. Najnižji sevda niso prišli dostikrat na vrsto. Mož je nekaj časa srdito in postrani gledal, toda kdo v stari Avstriji je imel korajžo, boriti se proti cesarski oblasti?

Cesarska oblast pa tudi ni bila nehvaležna. Če ne drugače, je varanemu Klepetavcu ob povodnji pokazala svoje zlato srce. Ko je drla voda s špevtami in žagovci proti mestu, so začeli trgovci in hišni posestniki zapirati vrata in mašiti špranje z ilovico. Malo je pomagalo, dosti pa ne. Edinole Klepetavčeva trgovina je bila na stežaj odprta.

Vse gornje police so bile prazne, vse blago, posebno pa židane rute so bile na policah pri tleh. In voda je narasla in stala v trgovini cel meter visoko; dva ali tri dni. Ko se je odtekla, je dospela cesarska komisija, sestoječa iz ljubimcev Kepetavčeve žene.

— Koliko imate škode? — so vprašali gospodje trgovca.

Prva leta je po pravici povedal, pozneje je pa vsako leto dodal kak tisočak. Ko sem se jaz poslavljal od doma, mu je prinesla vsaka povodenj po sedem do osem tisoč kron.

Povodnji je bilo pa vsako leto najmanj pet: dve jeseni in tri, ko se je začel tajati sneg v gorah.

Poškodovane rute je nekoliko presušil in jih zopet spravil v škatlje, hodil jo oštarijah in se vozil v Trst in Ljubljano, da ni motil svoje žene pri njenih intimnih opravkih.

Nekega jutra je vznemirila mesto novica, da se je lepa trgovčeva žena zastrupila. Nasproti ceste se je namreč mlada vdova lotila iste trgovine. Bila je najmanj deset let mlajša od Klepetavčeve žene in za spoznanje lepša.

Graftarska cesarska gospoda je bila toliko patriotska, da ni hotela plačevati grafta na dve strani.

Ko je po naslednji povodnji prišla h Klepetavcu cesarska komisija ocenjevat škodo, je dognala, da so židane rute stare, preperele in brez vrednosti. Dobil ni niti vinarja odškodnine. Poslopje, v katerem je bila trgovina, je pa dala rudniška oblast podreti, češ, da je od vode tako poškodovano, da bi se prej ali slej samo sesulo.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

W. GELLERS:

V VAŠKI BRIVNICI

Manič postaja star. Tega ni moči več prikrivati. Sama kost ga je in nekam vase leze, sapa je kratka, lasje čim dalje belejši. Huje nego vse drugo je pa to, da njegova roka ni več tako gotova, da se včasih celo rahlo trese. To mu teži srce in tarejo ga skrbi za večer življenja. Kaj bo, če ljudje to opazijo, če mu bo britev začela uhajati v kožo, če se nazadnje — kar Bog ne daj! — naseli tu kak modni mestni zelenec in mu odje zadnjega ščetinastega dedca in mladiča s prvim mahom pod nosom? Manič, kaj potem? Tako se je trapil, uboga stara para. In da bi prikril pojemajočo varnost roke, je bil nasproti svojim gostom tembolj ljubezniv in zgovoren. Kajpada so ljudje že davno opazili, kako je z njim, ampak kdo bi neki puščal starega moža na cedilu? Nak, vsak se da raje malo urezati.

Manič je drl tudi zobe. Edini v vasi se je nekaj razumel na zobe. Imel je zelo zapleten in skrivnosten stroj, s katerim je ruval vraže zobe, ki bole, da spravijo iz uma največjega junaka. Otroci plačajo po pet dinarjev za zob, odrašćeni kovača. Včasih se mu pesel dobro obnese, včasih ne. Predzadnjo soboto se mu je. Bomo že videli.

Manič je imel ravno odtrgnega mestnega gospoda pod nožem. — Pravkar je bil Manič rekel: — "Pros'm," kar je pomenilo, da je ena polovica obraza opravljena in da naj obsojenec glavo obrne, in že je hotel Manič speljati pogovor na krizo in težke čase volče — ko so se viharno odprla vrata in je planil v brivnico gospod župnik. Bil je ves zaripel in otekel v obraz "Manič, Manič," je zaklical, "brž kleščе ne prenesem več!" In je takoj šel dalje skozi brivnico na dvorišče, kjer so se navadno vršile take noorije. Kajti podjetju ni ravno v priporočilo, če se iz brivnice sliši smrtno ječanje.

Kakor brezumen je tekal Manič po hiši, klical ženo, otroke, iskal zdaj to zdaj ono in bil ves iz sebe. Na dvorišču se je slišal njegov razburjeni glas: "takoj, gospod župnik, takoj!" "Trenotek, gospod župnik, trenotek!"

Čez deset minut je bilo slednjič vse pripravljeno. Mogli so se lotiti posla. Pred bolniškim stolom, ki se ga je župnik z obema rokama krčevito oklepal, je bil razkoračen Manič in svoj stroj tajinstveno skrival na hrbtu. Ob strani mu je stala njegova zvesta žena. V rokah je držala veliko skledo vode ter jokala in ihtela, da se Bog usmili. Vrhu tega sta asistirali tudi obe odrasli hčeri, enako prestrašeni in razburjeni, ena s čašo in vodnim vrčem, druga s celo kopico brisač v rokah. Vse to za enega samega kovača.

Stvar je postala resna. Župnik je položil glavo nazaj in zazijal. V tem odločitvenem trenotku je pridrl na dvorišče kakor nož oster glas: "Kakšna svinjarija pa je to pri vas! Saj bom zamudil vlak! To je vendar nezaslišano!" Med vrati se je pojavil mestjan; pol obraza je bilo sivega od prisušenih pen, drugega pol pa rdečega od jeze in razburjenja. Manič je že napol dvinjeno pripravo zopet spustil. Kakor je bil gost rdeč, tako je bil zdaj sam bled. "Držite svoj umazani gobec, gospod," je zagrmel, "ali pa vam pokažem vrata, gospod! Ali le vidite, kaj se tu godi?" Onemu je zaprlo sapo.

Manič deje župniku nekaj osrčevalnih besed. Manič se zopet loti posla. Njegov aparat napolni župniku vsa usta. Manič zastavi. Manič vleče na življenje in smrt. Počasi, s stolom vred, se dviga župnik. Manič vleče. Župnik hrope. Ko že skoraj stoji prav pokonci, je dovršeno. Grozno krvolitje. Župniku se je zdelo, da se je vse nebo pordečilo. Žene so mu stregle.

Med obema zobema, ki jih je bil Manič obenem junaško izdrl, je bil po vsej sreči tudi "pravi". Kljub dvojnemu uspehu, je vzel samo enega kovača. Tak možak je to. Župnik se je smejal kljub vsej krvi.

V brivnici pa je besnel mestjan. Da se mu kaj takega še nikdar v življenju ni pripetilo, da je to svinjarija brez primere in da v desetih minutah odide vlak. Jaka, sosedov sin, ki se je bil prišel brit, je stal z rokami v žepih in ves začuden poslušal. Manič, bled ko mrlič, nekoliko drhteč, je pokazal vrata: "Pros'm!" Kaj?" je zazijal tujec. "Zgubite se pri priči," je dostojanstveno rekel Manič, "zgubite se pri priči iz moje hiše. Takih ljudi, kakor ste vi, ne brijem!" — "Pa saj sem vendar šele napol obrit, tako vendar ne morem — —" "Pojdite," je rekel Manič grozeče in s cesarsko kretnjo stegnil roko proti vratom, "inače...." Jaka, tišče roke še vedno v žepu, je vstal kakor tjavendan. Razkoračil se je, pogledal možaka od spodaj navzgor. Tedaj je tujec potegnil s kljuke svoj klobuk in stekel kolikor so ga noge nesle. Eno lice mu je bilo sivo od posušenih pen, drugo škrlatno od jeze in srda. — — —

To je bilo, kakor rečeno, pred dobrimi štirinajstimi dnevi. Zdaj leži na okrožnem sodišču ovadba trgovca Dolgokraka iz Novega mesta proti briveu Maniču v Žabji miaki. Tožba se sklicuje na dvaindvajset paragrafov. Pojutrišnjem teče pravda. Najprej kazenska. — Manič ne more več briti. Tako se mu trese roka.

POBARVANI PSI

Te dni se je izkazalo, da ima francoski zakonik veliko vrzel. Nima namreč paragrafa, ki bi kaznoval ponarejanje — živali.

Zgodilo se je v Marseillu. Neki trgovec s psi je začel nekega dne prodajati pekinške psičke v nenavadnih barvah. "Nova pasma" je pašla takoj mnogo interesentov, trgovec je dobro zaslužil — ko je konkurenca prišla na to, da bi si to pasmo obledala bližje. In v zvezi z društvom za zaščito živali je ta konkurenca kmalu ugotovila, da je mož svoje živali preprosto prebarval s kemikalijami! Seveda so ga takoj razglasili za sleparja in so ga pozvali naj svoje metode opusti. Mož je enostavno odvrnil, da bo vsakega, ki bi ga imenoval sleparja, tožil za razžaljenje časti. Gotovo je dobro poznal zakone, kajti ko so ga potem spravili pred sodnika, je moral ta ugotoviti, da ni med paragrafi nobenega, po katerem bi moža lahko obsodili zaradi prenarejanja živali. Zdi se, da ga bodo morali oprostiti.

DAJE NOVO MOČ IN ŽIVLJENJE SLABOTNIM

Ljudje, ki so slabotni vsled ostarelosti ali drugih vzrokov, dobe prenovljeno zdravje in postanejo močni, ter živahnejši po vživanju NUGA-TONE.

NUGA-TONE je čudovito zdravilo za moške in ženske srednje starosti. Napravi jih močnejše in zdravejše in poveča njih zmožnosti za delo. Ako ste stari in onemogli, tedaj ne pozabite poskusiti NUGA-TONE. Takoj po par dnevih bodete opazili veliko izboljšanje.

NUGA-TONE se prodaja v vseh lekarnah. Ne jemljite ponaredb. Ničesar ne pomaga toliko kot NUGA-TONE.

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

Iz Jugoslavije.

Zločini niškega Kürtena.

Že par dni traja pred niškim okrožnim sodiščem razprava proti Bogdanu Vidanoviču, ki je obdolžen strašnih sadističnih umorov petorice mladih žena. Zločinec na razpravi dosledno zanika se, kar je poprej priznal med preiskavo, češ, da so mu bila priznanja izsiljena z raznimi grožnjami. Pri razpravi so še enkrat prebrali vse zapisnike njegovih zaslišavanj in zaslišane so bile tudi mnogoštevilne priče, ki so prisostvovale njegovim izpovedim na policiji in pozneje pred preiskovalnim sodnikom.

Obtoženec je v polni meri vreden imena po strašnem nemškem zločinskem vrstniku. Preiskava je ugotovila, da pri svojih strašnih zločinih ni sledil blazno in nepremišljeno svojim zločinskim strastem, marveč, da se je zločine skrbno in prevdarno pripravljal in da je prav tako tudi silno spretno prikrival vsem, ki so ga poznali, svojo bestialnost. O preračunljivosti strašnega zločina najboljše svedoči mlada delavka Katica Hrličeva, ki je po srečnem naključju ušla strašni usodi petero vrstnic ki so ravno tako, kakor ona, prišle v stik z Vidanovičem.

Katico, ki je bila tedaj brez posla, je Vidanović nekega večera prestregel pred borzo dela ter jo vprašal, če išče službo. Ko mu je pritrdila, ji je pokazal svojo železniško legitimacijo ter ji jel pripovedovati, da ji lahko preskrbi dobro službo pri šefu železniške postaje. Prigovarjal ji je, naj se takoj zglasi pri šefovi gospe, ki pa je že dalje časa v svojem vinogradu. Dekle mu je verjelo in se takoj napotilo z njim, ker ji je obljubil, da jo bo vodil v vinograd. Odvedel jo je na obrežje Nišave in se je dekletu kmalu začelo dozdevati, da to ni prava pot. Na samem se ji je približal z nemoralnimi zahtevami, k sreči pa so se tedaj slišali v bližini koraki in — to je preprečilo zločin. Dekle je zbežalo ne vedoč, da je rešeno strašne smrti.

Nesrečna mlada Prekmurka Agata Fileševa je bila zadnje Vidanovičeva žrtev in zanj tudi usodepolna. Zverinski zločinec je imel pri iskanju žrtev svoj poseben sistem. Prežal je na brezposelne dekle in delavke ter jih zvabil s seboj pod pretvezo kake službe. Vse prejšnje žrtve so ga najbrže tedaj, ko so šle v smrt, videle prvič, nesrečna Agata pa ga je poznala že od poprej. V Higijenskem zavodu, kjer je služila je bil namreč neki sluga sorodnik Vidanovičeve žene in v njegovi družbi je Agata nekoč, ko so vedrili v neki kavarni, spoznala "čiko Bogdana". Ko se je zločinec z Agato dogovoril glede usodepolnega sestanka, ni mislil na ta, da bo izbrana žrtev prej še govorila o tem z ženo sluge Higienskega zavoda. Ko so Agato našli mrtvo, je policija seveda takoj pozvala vse ljudi, ki so jo poznali in govorili z njo v zadnjem času, in tako je prišlo na dan njeno zanstvo z Bogdanom Vidanovičem. Če ne bi bila nesrečna mladenka po golem naključju, predno se je sestala z Vidanovičem, govorila z znanko, bi strašni zločinec še dalje izvrševal svoje grozotne zločine pod silno uspešno krinko vestnega železniškega uslužbenca in poštenega, dobrodušne moža. O zločinstvu Vidanovića tudi njegova žena ni niti slutila, davno je bila že pozabila, da ji je iz kuhinje izginil velik kuhinjski nož, s katerim je strašni zločinec umoril vseh pet svojih žrtev.

— Škoda, da ni tudi mene, — je dejala potrta žena sodnikom.

Samomor v samostanu v Dubrovniku.

V dominikanskem samostanu se je 19. decembra obesil samostanski laik Franjo Slavič, ki pa ni zapustil nobenega pisma ali pojasnila glede svojega dejanja. Tudi uprava samostana je zelo rezervirana. Izvedelo se je, da je Slavič pred meseci vstopil v samostan in slovesno izjavil, da ni bil še v nobenem drugem samostanu, pozneje pa so ugotovili, da je bil nekoč v kapucinskem samostanu v Celju. Zaradi tega bi moral biti odpuščen ali pa bi moral sam izstopiti iz dominikanskega samostana.

Ubijalec sina oproščen.

V Sremski Mitrovici je bila te dni pred tamkajšnjim okrožnim sodiščem obravnava, ki je napravila globok vtis na vse poslušalce. Na obtožni klopi je sedel 48. letni vinogradnik Blaž Dolkič iz Petrovaradina, ki je ubil 12. novembra svojega 19-letnega sina Ivana. Obtoženec se je zagovarjal s silobranom, ter je izčrpno opisal razmere v svoji družini, ki so dovedle do tega žalostnega dogodka. Sam ima hišo in dva orala polja, toda življenje v njegovi hiši je bil pravi pekel. Ko je njegov sin dovršil ljudsko šolo, ga je hotel oče obdržati doma, toda sin je zahteval, da ga mora oče študirati dalje. Ubogi oče se je vdal v to žrtev ter je poslal sina v trgovsko šolo v Osijek. Toda Ivan je v šoli padel ter se je vrnil domov. Tu je počenjal ves čas razne zlobne neumnosti, pogosto grozil očetu s sekiro in nožem, nagovarjal mater, naj umori očeta itd. Na dan žalostnega dogodka je zahteval od očeta, naj mu da 2000 Din, ker se hoče poročiti. Oče pa ni hotel dati denarja, češ, da ga nima, sin pa je zahteval od očeta, naj proda hišo in polje. Oče seveda ni hotel na to pristati, nakar ga je sin napadel in ga pričel daviti. Med tepežem je Blaž zabodel svojega sina z nožem v vrat. Ivan je padel na tla, in ko je pritekla mati ter ga hotela obvezati, je Ivan vzdihnil: "To ni nič, se bom že maščeval!" Ivan pa je za rano umrl. Sodišče je obtoženca oprostilo, s čimer je bil zadovoljen tudi državni tožilec. Blaž Dolkič je bil takoj izpuščen na prosto.

V plavajočem mlinu.

Iz Brčkega v Bosni poročajo: Te dni je divjal silen vihar, ki je bil tako močan, da je porušil podporne stebre mlina, last Doneče Dobranovića. To se je zgodilo sredi noči, ko je Donče s svojim pomočnikom spal v mlinu. Mlin je polagoma zdrčal v vodo Prvi se je prebudil pomočnik. Voda je že dosegla njegovo posteljo. Brž je zbudil tudi mojstra. Poskusila sta se rešiti, toda mlin je čedalje bolj tonil v vodi. Klicala sta na pomoč, toda nihče ju ni slišail. Splezala sta na streho mlina, toda mlin je potonil tako globoko, da jima je ledenomrzla voda segala do pazduhe. Celih deset ur sta bila v ledeni vodi. Naposled so njihove obupne klice zaslišali ljudje, ki so jima šli s čolnom na pomoč. Oba mlinarja sta tako premražena, da je malo upanja, da bi ostala pri življenju. Zlasti pomočnik je tako slab, da je že večkrat omedlel.

Slovensko Delavsko Podporno Društvo, ink.
(Slovenian Workingmen's Benevolent Society, Inc.)
NEW YORK, N. Y.

— ODBOR —

Predsednik: MIHAEL PIRNAT, 660 Seneca Ave, B'klyn, N. Y.
Podpredsednik: FRANK KOŠAK 69-25 Catalpa Ave., B'klyn, N. Y.
Tajnik: JOHN YURKAS, Jr., 405 Himrod St., B'klyn, N. Y.
Blagajnik: LOVRENC GJOVANELLI, 1825 Catalpa Ave., B'klyn, N. Y.
Zapisnikar: FRANK PADAR, 96 Evergreen Ave., B'klyn, N. Y.
Nadzorniki: I. JOHN KRIŽEL, 1822 Linden St., B'klyn, N. Y.
II. FRANK PIRC 69-27 — 41 Ave., Winfield, L. I.
III. ANNA BERLAN, 320 E. 72 St., New York, N. Y.

DRUŠTVO OBSTOJI ŠE-LE 12 LET IN IMA V BLAGAJNI OKROG DEVET TISOČ DOLARJEV

Društvene seje se vrše vsako drugo soboto v mesecu v društvenih prostorih v **American-Slovenian Auditorium, 253 Irving Ave., Brooklyn, N. Y. — Rojaki in rojakinje v New Yorku in okolici zavarujte se za slučaj bolezni ali nesreče. Iz okolice od 25 do 50 milj se sprejme člana, če je v okrožju 5 milj že 5 članov. Za natančna pojasnila se obrnite na katerega zgoraj omenjenih odbornikov.**

LJUDJE SO KLEPETULJE

V španskem mestu Santaderu so aretirali priletnega Fernanda Estaria, ker si je bil dovolil nekaj nedolžnih šal. Izmišljal si je pikantno in politično pobarvane vesele zgodbice ter jih pravil svojim znancem in prijateljem s prošnjo, naj o njih strogo molče. Ti so mu to obljubili in so seveda pripovedovali zgodbice naprej pod obljubo stroge molčečnosti. Te zgodbice so pa začele kmalu presedati prizadetim meščanom in tako se je začela za njihovega očeta zanimati policija. Ni pa bilo lahko izslediti moža, ki je poznal toliko skrivnosti. Končno mu je postala usoda neka krčma. V nji je bila zbrana večja družba in Estario je hotel povedati nekaj veselih zgodb, pa je prosil goste, naj o tem strogo molče. Med gosti je bil pa slučajno detektiv. Estario je pravil, da so se v mestu Segoniji uprle proti vladi ženske, ki so kamenjale vse uradnike. Ker pa iz Segonije ni bilo nobenega poročila o kakršnemkoli uporu, je detektiv vstal in napovedal Estariu aretacijo.

Na policiji je mož izpovedal, da ga je vodil pri tem vzvišen nagib. Vesele zgodbice si je izmišljal, da bi ugotovil, kako hitro se širijo po mestu odnosno kako klepetavi so ljudje. Mož se zanima za ta pojav in zbral je že mnogo zanimivih, pa tudi poučnih podatkov. So mesta, kakor recimo London, kjer izmišljotinam nihče ne verjame, dočim se širijo razne izmišljene vesti v Parizu zelo hitro. Tudi Španija ima v tem pogledu veliko prednost pred drugimi državami. Estaria so iz Švice in Švedske izgnali, ker je širil izmišljene vesti, zdaj ga bodo pa še doma kaznovali.

ČUDEN POJAV

O zanimivem pojavu poroča spiritistični list "Light":

Neka docentka londonske univerze piše: Družba treh moških in treh žensk se je napotila na goro Nephin na Irskem. Od družbe se je ločilo dekle, ki se je bilo ranilo na nogi. Ostala je v hiši ob poti, kjer je nas hotela počakati. Na povratku se je ločila od nas neka gospa in izginila za goro. Naenkrat mi je pa James dejal, da se je gospe nekaj pripetilo. Z drugima dvema moškima jo je šel iskat. Gospa je pozneje pripovedovala, da ni vedela, da hodi sama. Zdelo se ji je, da jo žene nekaj naprej in da se je čas ustavil. Potem je zaslišala glas, videla pa ni nikogar. Pozneje je zagledala pod seboj človeka nizke postave, morda otroka, ki je pa kmalu izginil. Končno je prišla na cesto in ostala v policijski stražnici, kjer so jo pozneje našli.

Ko sem jo iskala, sem padla v jamo ob cesti in zdelo se mi je, da slišim otroške krike. Zagledala sem tudi Jamesa, ki mi je mahal z roko, potem je pa naenkrat izginil. Pri tem sem slišala za seboj smeh. V omenjeni hiši ranjenega dekleta nisem našla. Ko se je pa dekle vrnilo tja, mi je očitalo, da me je iskalo in mahalo z roko, jaz sem pa izginila. V resnici tega nisem storila. Moški so se vrnili, toda brez pogrešane gospe. James je pripovedoval, da je videl dvakrat neko družbo, ki mu je pa izginila izpred oči.

ZANIMIVO PROUČEVANJE

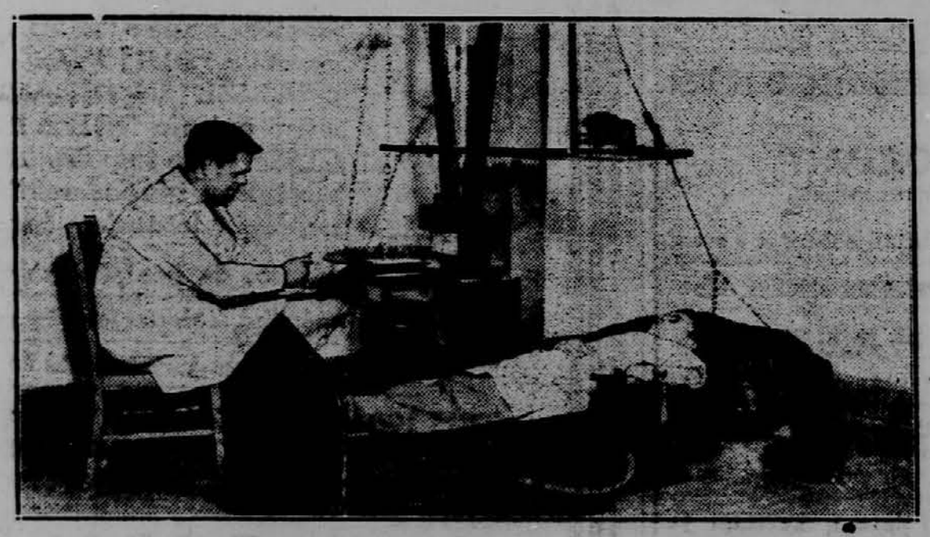

Profesor Freeman dela na Northwestern University v Chicagu s študenti zanimive poskuse. Na podlagi raznih aparatov skuša ugotoviti, v katerem dnevnem času je študent najbolj sposoben za učenje. Posledice svojih opazovanj bo opisal v posebni knjigi.

Poleg poučnih knjig, muzikalij, iger, pesmi itd., imamo v zalogi precej nabožnih knjig, predvsem

Molitvenike

v krasni vezi, importiranih iz starega kraja.

Slovenski molitveniki:

SVETA URA
v platno vez ..... .90
v fino usnje vez 1.50
v najfinejše usnje vez 1.80
v najfinejše usnje trda vez 1.80

SKRBI ZA DUŠO
v platno vez ..... .90
v fino usnje vez 1.50
v najfinejše usnje vez 1.80

RAJSKI GLASOVI
v platno vez ..... .80
v usnje vez 1.20
v fino usnje vez 1.50
v najfinejše usnje vez 1.60

KVIŠKU SRCA
v imitirano usnje vez ..... .60
v usnje vez ..... .80
v fino usnje vez .....1.—
v najfinejše usnje vez 1.20
v najfinejše usnje trda vez 1.50
v bel celluloid vez. 1.20

NEBESA NAŠ DOM
v pomarejeno .....1.—
v najfinejše usnje vez. 1.50
v najfinejše usnje trda vez. 1.60

Hrvatski molitveniki:

Utjehaj starosti, fina vez. ....1.—
Slava Bogu, a mir ljudem fina vez. 1.50
najfinejša vez. 1.60
Zvonček nebeški, v platno ..... .80
fina vez. .....1.—
Vienac, najfinejša vez. 1.60

Angleški molitveniki:
(ZA MLADINO)

Child's Prayerbook:
v barvaste platnice vezano .30
v belo kost vezano 1.10

Come Unto Me
v platnice vezano ..... .30
v belo kost vezano ..... .35

Key of Heaven
fino vezano ..... .35
v usnje vezano ..... .70
v najfinejše usnje vezano 1.20

Angleški molitveniki:
(ZA ODRASLE)

Key of Heaven
v celluloid vezano 1.20
v celluloid najfinejša vez. ..1.50
V fino usnje vezano 1.50

Catholic Pocket Manual:
v fino usnje vezano 1.30

Ave Maria:
v fino usnje vezano 1.40

KNJIGARNA "GLAS NARODA"
216 West 18th Street New York, N. Y.

†

NAZNANILO IN ZAHVALA

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da nas je dne 28. decembra v starosti petdeset let za vedno zapustil naš ljubljeni soprog oziroma oče in očim

FRANK GRUDEN

Pokojni je bil doma iz Spodnjega Logatca, Bil je tukaj v Forest City, dvaintrideset let. Prvič se je oženil leta 1904, drugič pa leta 1920.

Tukaj zapušča nas žalujoče spodaj podpisane, v starem kraju pa mater in enega brata. Pokopan je bil 2. januarja s sv. mašo na pokopališče sv. Neže. Naj bo tem potom vsem, ki so nam na en ali drugi način pomagali in nam stali na strani v teh žalostnih urah, izrečena iskrena zahvala. Preveč je namreč imen, da bi mogli vse imenovati.

Ti pa, dragi soprog oziroma oče in očim, počivaj v miru, in na svidenje nad zvezdami.

Žalujoči ostali:

HELENA GRUDEN, soproga;
FRANK, JOSEPH, PETER, PAUL, GEORGE, THOMAS, sinovi;
FANNIE, MARY, RUTH, DORIS, hčere;
LOUIS, MARY, ELSIE, MARGARET, CHRISTINA OMAHEN, pastorek in pastorke.

V Forest City, Pa., 9. januarja 1934.

ALI STE ŽE NAROČILI SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR ZA 1934? — STANE 50 CENTOV. — NAROČITE GA ŠE DANES

NE SMEM TE LJUBITI

Zanimiv roman iz življenja

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

43

Čudovito krasen razgled se je nudil mladi grofici. Toda ni je mogel navezati na sebe in je ni mogel odvrniti od njenih misli. Mora misliti, da si je napravila okove, ki so jo morali stisniti in jo tako raniti, da bo polagoma izkrvavela.

Toda, ali je bilo vse to potrebno? Ali je bila prisiljena svoje celo življenje darovati tej nesrečni izmoti?

Postala je žena grofa Hochberga po pravici in postavi. Dobro! Ali pa te zmote ni bilo mogoče popraviti? Ali ni bilo boljše priznati jo, kot pa ostati v njej celo življenje?

Žarek upanja ji pri tem vprašanju posije v njeno dušo. Do sedaj je bila še samo po imenu žena grofa Haralda. Ali ne bi bilo mogoče to samo rahlo zvezano vez razvezati? Kdo bi ji mogel braniti takoj sedaj zapustiti to hišo in se vrniti tja, od koder je prišla, k možu, ki ga je ljubila, in ki jo je — strese se v blaženosti — ljubil iz celega srca.

Vroče hrepenenje po Valbergu napolni njeno dušo. Oh, k njemu hiteti, poklekniti pred njegove noge in ga prositi: — Pomagaj mi, ker si močan, da se ne izgubim! — Ko bi to mogla! Ko bi mu mogla zaklicati kot tedaj kot otrok: — Ti, mož, — pridi in reši me!

Kaj bi napravil in kaj bi rekel? Olly misli na besede, katere ji je govoril oni večer, ko ga je Werner v šali nagovarjal za ženitev in ko ga je vprašala, ako je z ozirom na ženo zelo izbirčen.

Globoko dihne in hrepeneče iztegne roke.

— Pomagaj mi, Valberg! Celemu svetu na kljub bi hotela biti tvoja — žepeče pred se. Nato pa se zlekne na stol in zajoka ter si glavo skrije v roke.

Po večerji je Harald poslal služabnika jo vprašat, ako se počuti že boljše in če ji more delati družbino. Toda slugo je odpravila služabnica, kakor ji je Olly naročila. Rekla je, da je grofica že v postelji in upa, da bo zjutraj zopet boljša.

Grof Harald je sprejel to novico, ne da bi se poteze na njegovem obrazu kaj izpremenile. Ko je bil pozneje sam, se zopet razlije čez njegov obraz lahkomišljen smeh.

— Zdi se mi, kot da hoče moja gospa soproga vpeljati za nju neomejeno svobodo. No, meni bo prav, — si misli. — Nato pa mu vendarle pride na misel, ako je Olly mogoče v resnici bolna. Iz omedleviee v cerkvi je bilo mogoče sklepati na kako resno bolezen. — — —

Naslednje jutro pride Olly k zajtrku. Polovico noči je prečula in je bila zelo bleda in slaba. Mnogo manj, kot kdaj poprej, bi se sedaj mogel zaljubiti v to bledo, vitko ženo. Ni bila po njegovi želji. Nasprotno pa je bil v Gildi vtelešen ideal ženskega čara

Olly uljudno poljubi roko.

— Upam, da si zopet zdrava, draga Olly. Zelo mi je bilo žal, da te je prvi večer v novem domu pograbila bolezen. Ali ti je kaj boljše?

Olly ga pogleda z obsenčenimi očmi.

— Da, zopet mi je dobro, Harald. Odkrito ti priznam, da sem trpela mnogo več duševno kot pa telesno.

Harald ji začuden pogleda v oči. Danes se mu je zdela drugačna, kot druge dneve. Govori trudno in žalostno.

— Kaj se ti je zgodilo, Olly? Ali ti morem na kak način pomagati? — jo vpraša in se viteško trudi, da bi ji pod noge potisnil blaženo.

Nekaj časa gleda s široko odprtimi očmi pred se in Harald opazi, da se bori sama s seboj, kot bi ji besede ne hotele skozi ustnice.

Prikloni se pred njo in jo prime za roko. Dobro je opazil, da je zelo trpela.

— Ali te moram na to spomniti, Olly, da sva si obljubila biti dobra in zvesta tovariša? — ji pravi skoro z bratsko prijaznostjo.

Tedaj pa Olly naglo dvigne glavo. In meditem ko lahno zardi v obraz, pravi najprej jecljaje, nato pa z vedno močnejšim glasom:

— Hvala ti, Harald, da me ravno na to spomniš. Kar ti bom sedaj povedala, velja samo za dobrega tovariša. In kot takega te smatram, in ti hočem zaupati.

— Za to se ne boš nikdar kesala, Olly. Prosim, govori!

Olly stisne dlani. Z mračnim pogledom govori mimo:

— Povedati ti moram, Harald, da si nisem bila na jasnem glede dolžnosti, ki sem jih prevzela, ko sem ti dala svojo besedo. Do tedaj sem le malo razmišljevala o zakonu, imela sem pred očmi samo zunanjost in si vse prav lahko predstavljala. Šele — da šele v trenutku, ko sem pred oltarjem izrekla pomembni "da", sem se zavedla, da sem si preveč zaupala, da si mi še vedno zelo tuj, da ne bom v stanu prenesti posledice svojega dejanja. Pred vsem bi se morala med seboj natančnejše spoznati, predno sva se med seboj zavezala. Toda sedaj se je zgodilo — in sedaj bi te prosila, da to nadomestiva, kar sva prej zanudila. Prosim, pomagaj mi kot dober, zvest prijatelj, da se vživim v nove razmere. Nemogoče mi je dovoliti vse pravice nad mojo osebo in miti ne vem, ako ti bom sploh mogla kdaj dovoliti tako pravico. Prosim, bodi v resnici dober prijatelj in tovariš. Hodiva skupaj po najini poti, dokler ne pridem popolnoma na jasno. Povedati ti moram, da sem v tem času imela notranji doživljaj, ki me je popolnoma izpremenil. Danes sem popolnoma drugačna, kot sem bila oni dan, ko sem sprejela tvojo ponudbo. Kar se mi je tedaj zdelo lahko, mi je danes nemogoče.

Obljubila sva si zvesto prijateljstvo in svobodo v delovanju. Sedaj hočem za sebe zahtevati večjo svobodo, kot sem takrat mislila. Ali mi hočeš velikodušno pomagati, Harald, da se najprej v popolnem miru sama sebe najdem?

Nad temi besedami je bil presenečen. Nekaj njenega bistva ga je ganilo. Ponosna, premišljena Olly je naenkrat postala slabotna kot otrok. In to je vplalo na njegovo velikodušnost in viteštvo.

— Nisi prišla do mene zastonj s svojim zaupanjem. Da si me velikodušno in plemenito rešila pogube in si zopet utrdila tla pod mojimi nogami, me to veže do večne hvaležnosti. Misliti si moreš, da z veseljem primem za vsako priložnost, da ti izkažem kako uslugo. Bodi prepričana, da se bom na najnežnejši način oziral na tvoje duševno stanje.

Olly se oddahne, ko ji to pove z gorkim, prijaznim glasom.

— Hvala ti, Harald, — hvala ti iz celega srca. Ako ne bi gotovo vedela, da je tudi tebe, kakor mene, tako malo ljubezni vodilo v ta zakon, potem najbrže ne bi imela poguma izreči ti to prošnjo.

Harald ji poljubi roko.

— Bodi prepričana, Olly, da te v moji hiši nihče ne bo silil, da bi napravila kaj proti svoji naravi, proti svoji volji. Ne bom niti mislil na to, da si moja žena, dokler hočeš. Priznam ti, da cenim tvojo odkritosrčnost, da mi poveš vse tako naravnost. Ne muči se večjo tem! Pomiri se in bodi prepričana, da mi je tvoj mir svet.

Olly se oddahne, kot bi bila všla veliki nevarnosti. Njeno srce je bilo polno hvaležnosti do Haralda. Spoznala je, da ni bil samo drzni zasledovalec žensk, kot so ji ga vsi slikali, temveč da je mogel biti tudi zelo nežen in plemenit. Najrajši bi ga bila že sedaj prosila: — Odpovej se mi in odreši me; tvoja žena ne morem nikdar postati. Ljubim drugega in to ljubezen sem spoznala, ko je že bilo prepozno.

(Dalje prihodnjič.)

RAZPRAVA O POLJŠAKOVEM MAZILU

Zadnja seja dunajske zdravniške družbe je bila tudi za nas v toliko zanimiva, ker je bila na sporedu diskusija o mazilu proti raku, našega rojaka bivšega učitelja Poljšaka.

Glavno poročilo je imel dvorni svetnik prof. Funke, ki je poročal o svojih triletnih izkušnjah s tem mazilom. Poudarilu je, da ne gre za kakšno čudežno sredstvo, pač pa je videl in demonstriral veliko število primerov, v katerih je imelo Poljšakovo lečilo zelo ugoden učinek na izločeste otekline. V zdravniških rokah predstavlja to zdravilo vsekakor dobro sredstvo. Dogajajo se sicer primeri naknadne krvavitve in izredno močne bolečine tega postopka se niso dale odpraviti, vendar ni mogoče oporekati, da so bili mnogi primeri zvezani z dolgotrajnim uspehom.

V debati je tudi prof. Schreber podpiral Funkejeva izvajanja, vendar je omejil uporabo Poljšakovega mazila glede raka na sluznicah. Docent Demel se je izjavil proti mazilu, ne samo zaradi bolečin, ki so zvezane z njegovo uporabo, temveč tudi zaradi tega, ker je še vprašanje da-li ima specifičen učinek na obolelo tkivo, in ker zavoljo velike količine arzena niso izključene zastrupitve. Dr. Alfred Neumann je menil, da bi se dale bolečine odpraviti morda z vsakodnevnim previtjem.

Prof. Derk se je izjavil odločno proti mazilu, ker so nastale pri vseh primerih, ki jih je obravnaval, recidive zaradi katerih je moral bolnike odraviti z drugimi, uspešnejšimi načini.

Prof. Wasicky je poderital izredno strupenost mazila, ministerijalni svetnik Majer je dejal, da so morali prošnjo izumitelja za dopustitev preparata odkloniti, ker je kemična analiza pokazala drugačno sestavo, nego jo je sam navedel.

Prof. Latzko je menil, da bi se dalo mazilo uporabiti v primernih slučajih in bi se ga sam ne branil, dasi je sam pristaš operativne terapije. Prof. Volk je povedal iz dolgega prakticiranja z mazilom, da je dalo dobre rezultate samo v lahkih primerih, v težkih pa je učinek povsem izostal.

Röntgenolog Schwarz je omenil, da so med posameznimi vrstami kožnega raka mikroskopske razlike in da so predvajani ugodni primeri morda v kakšni zvezi s histološko zgradnjo. Prof. Kren je nastopil proti tajinstvenosti, s katero so hoteli uvesti mazilo in je označil za zdravniška nevredno, da bi delal s tajnim sredstvom.

Prof. Funke je nato v sklepni besedi pristal na to, da je treba skrbno izbrati primere, ki bi jih obravnaval s Poljšakovim zdravilom. Kirurške primere bi bilo treba izključiti iz tega postopka, a tudi v primerih, kjer operacija ni mogoča, bi morali postopati zelo previdno.

33 LET V RAKVI.

V Cournayu je umrl čudak Henry Titelouse, ki si je dal v svojih mladih letih napraviti rakev ter je v nji spal vsako noč skozi zadnjih 33 let. Ko ga je pa v resnici doletela smrt, se je izkazalo, da je rakev za mrliča premajhna in so morali naročiti novo, v kateri so ga nesli na pokopališče.

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi z velikimi stroški. Mnogo jih je, ki so radi slabih razmer tako prizadeti, da so nas naprosili, da jih počakamo, zato naj pa oni, katerim je mogoče, poravnajo naročnino točno.

Uprava "G. N."

ZAKLAD KRALJA PRIJAMA

Preteklo je 60 let, ko je Henrik Schliemann na razvalinah nedanje Troje izkopal veliki zaklad zadnjega trojanskega kralja Prijama.

Na mestu, kjer je stala stara Troja, je Schliemann začel kopati že l. 1870. Kopal je sam brez vsake denarne podpore odkoderkoli. V ta namen je porabil velik del svojega velikega premoženja. Gnala ga je znanstvena želja, odkriti mesto, za katero so se Grki — kakor opeva Hemer — 10 let borili in jo potem tudi vzeli ter požgali. Kopal je skoraj 20 let. Dognal je, da Homerjeva Ilijada, ki opeva junaške boje pred Trojo, opeva resnične dogodke. Dognal je tudi v razvalinah devet plasti kulture drugo vrh druge. Prijamova in Hektorjeva Troja, katero so uničili grški junaki Agamemnon, Ahil in drugi, je ležala zakopana v drugi plasti.

Ta druga plast sega nazaj v leta 2500 do 2000 pred Kr. rojstvom. V tej plasti je našel veliko zidovje gradov in palač, zgrajenih iz ilovnate opeke in lesa, katere pa je očividno uničil požar. Tu je majnika meseca leta 1873 Schliemann odkril velik zlat zaklad in ž njim najčudovitejši in najdragocenejši zaklad vseh časov.

Ko je nekega dne ogledoval izkopavanje, je opazil, da iz podrtine izkopanega zidu moli velik bakren konec neke posode. Zdelo se mu je celo, da se zadaj nekaj blišči. Takoj je delavcem dal znamenje, naj prenehajo z delom, da bodo sedaj lahko zajtrkovali. Na ta način se je hotel iznebiti delavcev, da bi sam kopal. Z velikim nožem je začel bezati v bakreno posodo in podirati zid okrog nje. Kmalu je našel v votlini v zidu polno posod, katere je previdno jemal ven in dajal svoji ženi, ki mu je pomagala. Posodo za posodo je žena zavijala v svoj šal. Ko je imela dovolj, je nesla na bližnje stanovanje. Noben delavec pa ni slutil, da je bil med njihovim zajtrkom odkrit tak zaklad.

Doma za zaklenjenimi vrati sta potem Schliemannova ogledovala najdene dragocenosti: bakrene skodelice in vrče, bronaste sekire, konice sulic, bodala, nože; dalje srebrne posode, vrče, čaše in 22 cm debele lonce — vse iz masivnega srebra, kakor tudi cele palice srebra, vsaka po 180 gramov teže.

V največjem srebrnem vrču je Schliemannova gospa našla zaboljček iz slonove kosti. Ko sta zaboljček odprla, sta našla v njem dragocenejši kraljevski zlat dijadem. Schliemann se je tega tako razveselil, da je zlati dijadem takoj nataknil svoji ženi na glavo. Morda je ta dijadem kdaj imela na glavi lepa Helena. Sedaj ga je imela že na profesorja Schliemanna. Njene lase je obdala široka zlata veriga, na sencih je viselo na vsaki strani po 7 zlatih verižic do pleč. S čela do obrvi je viselo 50 krajših obeskov, vsi pa sestavljeni iz tankih zlatih obročev ali iz 6 voglatih zlatih ploščic z vešjimi zlatimi listi v podobi cvetlične čaše na koncu. Samo ta dijadem je sestavljen iz 16,353 kosov.

V isti posodi sta našla drug manjši dijadem, ki je bil prvemu podoben. Ta je sestavljen iz 2169 delov. Dijadema sta delana tako, da je eden posnet kakor da bi bil narejen iz vrvice z vogali in bonboački na koncu, drugi pa je bil posnet po kvačkanem delu z verižnimi pentljami na koncu.

Našla sta še ogromno drugih zlatih okraskov, med njimi nad 8000 zlatih biserov. Potem pa posodje! Dva zlata vrča brez ročajev sta tehtala vsak po 250 gramov. In še mnogo drugega. Vse pa je bilo izdelano čudovito umetniško ter včasih kar spominja na modernost.

Ta 4000 let stari zaklad je Henrik Schlieman podaril narodopisnemu muzeju v Berlinu, kjer je zbranih 10,000 kosov trojanskih dragocenosti. Zanimivo je, da med trojanskimi okraski igra veliko vlogo kljukasti križ. Morda je Hitler po njem prevzel svoj znak.

OPERACIJA V NAJTEŽJIH OKOLNOSTIH

Uprava Carnegijevega zavoda je sklenila nagraditi zdravnika dr. Hugha Kendala, ki je v najtežjih okolnostih in ob največji nevarnosti za lastno življenje izvršil pogumno operacijo.

V vhodno jamo angleškega premogovnika North Wa'bottle se je zrušila kakšnih 100 ton težka skala, podirajoč za seboj vse lestve, vrvi, tračnice in ploščadi. Ustavila se je šele nekoliko sto metrov nižje, na dnu jame, kjer se je zagvozdila kakšnih 20—30 cm nad zemljo. Pod njo je obležal mlad delavec, ki mu je k sreči stisnilo le prste desne roke med skalo in steno. Zaman so njegovi tovariši skušali, da ga rešijo iz tega položaja, ki je bil tem nevarnejši, ker bi se skala lahko vsak hip zrušila popolnoma na tla in jih zmečkala s ponesrečencem vred. Ni kazalo drugače, nego da so poklicali zdravnika. Ta se je tudi takoj odpravil na mesto nesreče, a že njegova pot sem je bila tvegana, ker se je moral plaziti in spuščati v globino v najbolj nevarnih okoliščinah, saj je bila skala, kakor smo dejali, vsa dovodna sredstva za seboj raztrešila.

Končno je zdravnik dospel do ponesrečenca. V nevarnosti za lastno življenje se je po trebuhu splazil k njemu in v tem položaju se je moral tudi odločiti, da mu odreže vseh pet prstov na desni roki. O lokalni anesteziji v teh okolnostih ni bilo govora in je bila tudi nepotrebna, ker je ležal mladi delavec itak brez zavesti. Ob nezadostnem svitu rudarskih svetilk je trajalo cele tri ure, da je zdravnik ponesrečenca odezal zadnji prst, krepke roke so nato oba kmalu spravile izpod skale. A sedaj je moral zdravnik najprvo ponesrečenca še izmiti in obvezati amputirano roko, nato ga je moral po težki poti navzgor spremljati na dan in poskrbeti, da so ga odpeljali v bolnišnico. Šele potem, ko mu je roko obvezal po vseh pravilih, se je požrtvovalni zdravnik okrepčal od prestanega napora.

Koledar l. 1934

Bomback piše o "BOULDER DAMU"; Troha govori o "DUHOVIH IN STRAHOVIH" ter o "KRIŽIH IN TEŽAVAH"; Rupnik pa klasično opisuje DOBO BLAŽENE PROHIBICIJE, — vse to poleg kratkih povesti, zanimivih spisov, gospodarskih in tehničnih razprav, najdete v letošnjem koledarju.

Cena 50c

Vemo, da boste popolnoma zadovoljni z letošnjim koledarjem in zaradi tega ne odlašajte, pač ga pa naročite še danes.

TEH 160 STRANI ZANIMIVEGA ČTIVA, SLIK, POUKA IN NASVETOV JE VREDNIH Z A VSAKEGA 50 CENTOV

Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street New York, N. Y.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvareh. Vsled naše dolgoletne skušnje Vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodiši prošnje za povratna dovoljenja, potne liste, vizeje in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjše stroške.

Nedržavljani naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in zanatavljamo Vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
TRAVEL BUREAU
216 West 18th Street
New York, N. Y.

V JUGOSLAVIJO
Preko Havre
NA HITREM EKSPRESNEM PARNIKU
ILE DE FRANCE
13. JANUARJA
3. Februarja
PARIS
17. Februarja — 17. Marca
CHAMPLAIN
20. Januarja — 10. Februarja
NIZKE CENE DO VSEH DELOV JUGOSLAVIJE
Za pojasnila in potne liste vprašajte naše pooblaščene agente
French Line
19 STATE STREET, NEW YORK

CENA DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIŽANA
Angleško-slovensko Berilo
ENGLISH SLOVENE READER
STANE SAMO
$2
Naročite ga pri —
KNJIGARNI 'GLAS NARODA'
216 WEST 18th STREET
NEW YORK CITY

13. januarja:
Ile de France v Havre
17. januarja:
Washington v Havre
19. januarja:
Olympic v Cherbourg
20. januarja:
Champain v Havre
Conte di Savoia v Genoa
Volendam v Boulogne
Bremen v Bremen
24. januarja:
Hamburg v Hamburg
27. januarja:
Europa v Bremen
31. januarja:
Manhattan v Havre
New York v Hamburg
3. februarja:
Ile de France v Havre
Rex v Genoa
9 ebruarja:
Olympic v Cherbourg
10 februarja:
Champlain v Havre
Bremen v Bremen
14. februarja:
Berengaria v Cherbourg
15. februarja:
Washington v Havre
17. februarja:
Paris v Havre
Europa v Bremen
23. februarja:
Majestic v Cherbourg
24. februarja:
Volendam v Boulogne
27. februarja:
Saturnia v Trst
28. februarja:
Manhattan v Havre
Hamburg v Hamburg
2. marca:
Olympic v Cherbourg
3. marca:
Bremen v Bremen
Champlain v Havre
Rex v Genoa
7. marca:
Berengaria v Cherbourg
New York v Hamburg
11. marca:
Lafayette v Havre
14. marca:
Washington v Havre
16. marca:
Europa v Bremen
Majestic v Cherbourg
17. marca:
Paris v Havre
Conte di Savoia v Genoa
21. marca:
Berengaria v Cherbourg
Deutschland v Hamburg
24. marca:
Ile de France v Havre
28. marca:
Manhattan v Havre
Hamburg v Hamburg
29. marca:
Olympic v Cherbourg
31. marca:
Bremen v Bremen
Volendam v Boulogne
Rex v Genoa

V SLOVENIJO
PO SOLNČNI JUŽNI PROGI
V GENOVO ALI TRST
VELIKE RAZKOŠNE LADJE
Najhitrejša ekspresna vožnja do SLOVENIJE po Sredozemskem morju.
Conte di SAVOIA 20. januarja
R E X ..... 3. februarja
Conte di SAVOIA 15. februarja
R E X ..... 3. marca
Direktne železniške zveze iz Genove. Potnike bo sprejel zastopnik družbe ter jih bo pravočasno spremil na hitre brzovlake, vozeče v Slovenijo.
DIREKTNA SLUŽBA DO TRSTA
VULCANIA ..... 27. januarja
SATURNIA ..... 27. februarja
Krasni prostori — Izvrstna kuhinja.
Vprašajte kateregakoli agenta ali pa
ITALIAN LINE
"ITALIA" — "COSULICH"
1 STATE STREET, NEW YORK CITY